

Yafa'DAKİ OSMANLI ESERLERİ

Osmanlı coğrafyasındaki gezilerimize devam ediyoruz. Bu sefer ki durağımız bir Akdeniz liman şehri olan Yafa. 27 Mart 2010 tarihinde Tel Aviv, Yafa ve Kudüs'ü kapsayan bir seyahate çıkmıştık. Sizlere bu seyahatimizin Yafa kısmına ait bazı izlenimlerimi aktarmaya çalışacağım. Türkçede Yafa olarak bildiğimiz şehir Jaffa, Yaffo gibi adlarla da biliniyor. Yafa Osmanlı öncesinde de çok önemli bir liman şehriydi. Adını büyük tufandan sonra burayı kuran Hz. Nuh'un üç oğlundan biri olan Yafes'ten almıştır. Yafa, sürekli büyüyen Tel Aviv'in gölgesinde kalmasına rağmen tarihî bir şehir olduğu için hâlâ önemini koruyor. İsrail hükü-

Ahmet KUŞ

meti tarafından Tel Aviv'de "Beyaz Şehir" gibi suni çekim merkezleri oluşturulmaya çalışılsa da Tel Aviv'e gelen turistler genellikle Yafa'da vakit geçirmeyi tercih ediyorlar.

Arabamızı Mahmudiye Camii'nin yakınındaki otoparka bırakıp şehri gezmeye başlıyoruz. İlk durağımız Mahmudiye Camii. Ulu Camii adıyla da bilinen Mahmudiye Camii Yafa'nın en büyük ve en önemli camisidir. Caminin bitişiğindeki boş arsanın etrafı çevrilmiş ve büyükçe bir tanıtım levhası asılmış. Arsanın Mahmudiye Camii'nin de içerisinde bulunduğu külliye ait olma ihtimali çok yüksek. Buraya giriş katında küçük dükkânlar ve üst katlarında daireler bulu-

Yafa'dan Tel Aviv'in görünümü

Mahmudiye Camii

nan Roslan adlı büyük bir bina yapılacakmış. Çevrili alanın sağında şu anda kavşak işlevi gören bir şadırvan kalıntısı bulunuyor. Muhtemelen bu şadırvan da camiye ait yapılardan biriydi fakat zaman içerisinde meydana gelen değişiklikler sonucunda eski halini kaybetmiş ve avlunun dışarısında kalmış. Bu yapı aynı zamanda sebile benziyor. Caminin tamiratı devam eden çift şerefeli minaresi iskele ile çevrilmiş. Daha önce oldukça büyük bir külliye olan yapının özel mülkiyete geçen bazı bölümleri günümüzde işyeri olarak kullanılıyor. İnşa ve tamir kitabeleri avlu duvarlarının iç tarafına monte edilmiş. Caminin ön tarafında bir avlu, bu avlunun hemen yanı başında tuva-

letler ve şadırvan bulunuyor. Bu bölüm yer kaplamaları ve şadırvan da dahil olmak üzere yeniden yapıldığı için hiçbir tarihî özelliği bulunmuyor. Bu iki avludan başka kuzeyde etrafı revaklarla çevrili bir avlu daha bulunuyor. Ana avlunun kenarında mermer bir sütun üzerine yerleştirilmiş yuvarlak bir güneş saati yer alıyor. Avludaki tamirat büyük oranda tamamlanmış fakat harim, son cemaat yeri ve minaredeki çalışmalar devam ediyor. Caminin kubbesindeki nakışlar, mihrap, minber tamirat sırasında yenilenmiş ve harim tamamıyla yeni bir görünüm kazanmış. İçerideki çekimlerimiz bittikten sonra dışarıdan birkaç kare fotoğraf çekip Yafa sokaklarındaki gezimize devam ediyoruz.

Caminin güney kapısından çıkıverince sol tarafta Süleyman Paşa Sebili bulunuyor. Sebilin en tepesinde Sultan II. Mahmut'un tuğrası ve muhtelif yerlerinde kitabeler yer alıyor. Muhtemelen sebil de külliye'nin bir parçası. Kahire'deki sebiller kadar olmasa da bu sebil de çok görkemli ve kayda değer bir yapı. Sebilin önünde araçlar bulunduğu için iyi bir fotoğrafını çekemiyoruz. Sebil-den ileriye doğru yürüyüp bir dört yol kavşağına varıyoruz. Burası Yafa'nın en merkezî yeri. Solda saat kulesinin karşısında hana benzeyen ve caddeye bakan tarafında kemerli küçük dükkânlar bulunan tarihî bir bina yer alıyor. Binanın iki kapısından birinin en tepesinde ay yıldız, bir tanesinde de tuğra ve kitabe bulunuyor.

Hanın tam karşısında Yefet Caddesi'nin refüjünde saat kulesi yer alıyor. Bu saat kulesi de Sultan II. Abdülhamit'in saltanata çıkışının 25. yılı anısına 1901 yılında inşa edilen saat kulelerinden biri. Filistin'in Safed, Akka, Nasıra, Hayfa ve Nablus (Batı Şeria) şehirlerinde de Osmanlı döneminde inşa edilen

saat kuleleri bulunuyor. 1965 yılında Arie Koren tarafından restore edilen saat kulesinin demir pencere korkulukları bu onarım sırasında değiştirilmiş. Pencere korkulukları ve ahşap kapı kanatları üzerinde tuhaf soyut figürler bulunuyor. Kulenin yapıldığı dönemle hiç ilgisi bulunmayan bu figürler tarihî bir yapıya hiç yakışmamış. Çatısı da bir kilise çan kulesine benzetilmiş. Kapının bulunduğu cephenin üst tarafında yer alan beyaz mermer üzerine kazınmış Sultan II. Abdülhamit'e ait tuğra yer yer silinse de dikkatli bakınca görülebiliyor. Yapılan tüm bu müdahalelere rağmen saat kulesinin sağlam olarak Yafa'nın en merkezî yerinde varlığını koruması çok sevindirici bir durum. Bir bahane uydurulup yıkılabiliirdi de... Allah kismet ederse ileride Osmanlı döneminde inşa edilen saat kulelerinin fotoğraflarından oluşan bir sergi açmak istiyorum. Gittiğimiz şehirlerde tarihî saat kulesi varsa mutlaka fotoğraflamaya çalışıyorum. Açacağım bu sergide saat kuleleriyle ilgili kitabelere ve kısa bilgilere de yer vereceğim.

Saat kulesinden sonra Yeni Saray'ın fotoğraflarını çekiyoruz. 1897 yılında inşa edilen yapı hükümet binası olarak kullanılmış. Restore edilen binanın giriş kısmındaki bölümler dükkân olarak kullanılıyor. Burada işimiz bitince limana doğru yürüyoruz. Limanın üst tarafında yüksekçe bir yerde Akdeniz ve Tel Aviv'in çok güzel görülebildiği bir izleme terası bulunuyor. Bu terasın önünde hatıra fotoğrafı çektirdikten sonra dar taş kaplamalı sokaklardan limana doğru iniyoruz. Bu bölgeyi Yafa'nın eski fotoğraflarında görmüştüm. Burada çok büyük bir değişiklik olmamış, eski binalar genellikle korunmuş. Bulduğumuz noktadan Bahr Camii'nin minaresi ve deniz çok güzel görün-

Mahmudiye Camii avlusu

Mahmudiye Camii avlusu

Mahmudiye Camii'ne ait kitabelerden biri

yor. Buradan birkaç kare fotoğraf çekip aşağıya doğru yürüyoruz. Bahr Cami limana giden yolun kenarında yer alıyor. Düz damla örtülen caminin deniz fenerine benzeyen küçük

Yafa Saat Kulesi

Yeni Saray

bir minaresi bulunuyor. Kapısı kilitli olduğu için içine giremiyoruz. İki katlı cami 1997 yılında restore edilmiş. Dış görünüş itibarıyla bakımlı bir camiye benziyor. Cami ile aynı sırada bulunan eski taş evlerin fotoğ-

raflarını da çektikten sonra tekrar yukarıya çıkıyoruz. Yukarıda Bahr Camii'ne yakın bir yerde bir hamam bulunuyor. Restore edilen hamam restoran olarak kullanılıyor. Restoranın adı Alaaddin. Maviye boyadıkları kubbesinde "1967 Aladin Restaurant" yazıyor. Burası Yafa'nın otantik ve turistik restoranlarından birisiymiş. Hamamın hemen arka tarafında restoranın denizi ve Bahr Camii'ni gören yazlık bahçesi bulunuyor.

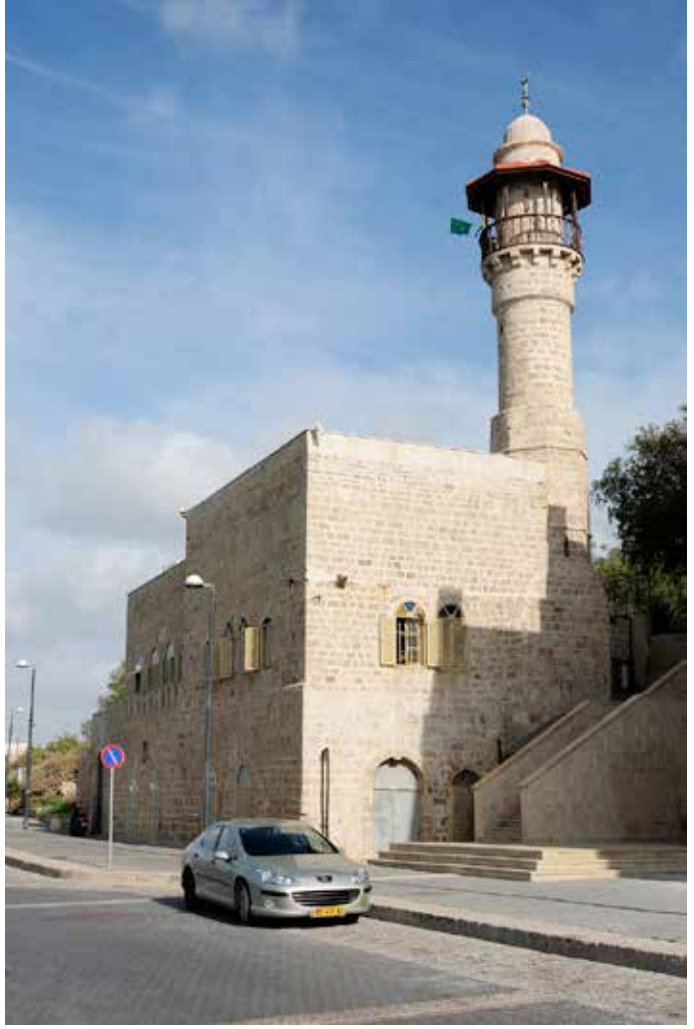
Tarihî binalar ve yeşil alanların bulunduğu meydan yeniden düzenlenmiş. Yafa'da özellikle bu bölge turistlerin çok ilgi gösterdiği bir yer. Otobüsler biraz ilerideki parka bırakılıyor ve bu tarihî bölge yürüyerek geziliyor. Bölgedeki birçok bina restore edilse de aralarda hâlâ eski yapılar bulunuyor. Yolun diğer tarafında şu anda müze olarak kullanılan Eski Hükümet Sarayı bulunuyor. 19. yüzyıl boyunca Hükümet Sarayı olarak kullanılan yapı saray bölümü dışında kışla, hapishane, posta ofisi, hamam ve mescit bölümlerinden oluşuyor. Saat kulesinin yan tarafındaki Yeni Hükümet binası yapılıncaya burası sabun fabrikası olarak kullanılmaya başlamış. Dar bir sokak içerisinde bodur minareli küçük bir mescit dikkatimizi çekiyor. Restorasyon devam ettiği için etrafı çevrilmiş, bundan dolayı içeri göremiyoruz.

Liman bölgesini gezdikten sonra tekrar Mahmudiye Camii'ne doğru yürüyoruz. Yorulduğumuz için arabamıza binip saat kulesinin biraz daha ilerisinde eski semtlerin bulunduğu bölgeye doğru gidiyoruz. İlk olarak 29 Beyt Eşel Caddesi üzerinde yer alan Sıksık Camii'ni görüyoruz. Sıksık Camii'nin tek şerefeli minaresi de şehirdeki diğer camilerin minarelerine benziyor. Minarenin ön tarafında Süleyman Paşa Sebili'ne benzeyen güzel bir sebil

bulunuyor. Cami ve sebil 1883 yılında Sultan II. Abdülhamit'in hükümdarlığı döneminde Hüseyin El-Sıksık'ın çocukları tarafından yaptırılmış. Sebil üzerinde yer alan kitabe Sultan II. Abdülhamit'in tuğrası bulunuyor.

Son olarak yolumuzun üzerindeki Ebu Nabbut Sebili'ni görüp Kudüs'e doğru devam ediyoruz. Üç küçük kubbesi bulunan yapı küçük bir mescidi andırıyor. Bu üç kubbe haricinde sebilin dört köşesinde bodur minareleri andıran küçük kuleler bulunuyor. Kubbe ve kuleler kırmızı rengine boyanmış. Sebilin ön cephesi Yafa'daki diğer sebillerin cephelerine çok benziyor. Ön taraftaki iki pencere ve yan taraftaki kapı taşla örülerek kapatılmış. Arkasında ve yan tarafında büyük ağaçlar bulunan sebilin ön yüzüne tanıtıcı bir levhası asılmış. Mermer kitabesinin üzerinde yine mermere işlenmiş olarak Arapça "Maşallah" yazısı bulunuyor. Sebilin yedi satırdan oluşan inşa kitabesi besmele ile başlıyor ve kitabenin sonunda hicri 1230 tarihi yer alıyor. Kitabeye göre sebil Sultan II. Mahmut döneminde Sayda Valisi Süleyman Paşa eliyle Cezzar Ahmet Paşa'nın memluklarından Gazze ve Yafa Valisi Emir Muhammet Ağa Ebu Mahmut tarafından miladi 1815 yılında yaptırılmış. Ebu Nabbut Sebili'ni fotoğrafladıktan sonra Yafa'dan ayrılıyoruz.

Yafa Osmanlı döneminde bölgenin önemli liman şehirlerinden biri olduğu için şehirdeki Osmanlı yapıları sadece bizim gördüklerimizle sınırlı değil. Osmanlı dönemine ait yapıların bazıları günümüze ulaşsa da bazıları hassas bir bölgede oldukları için tahribatlara dayanamayıp yıkılmış. Yafa'da kısa bir süre kaldığımız için göremediğimiz eserler de oldu. Bunların en önemlisi Hasan Bey Camii idi. Sahilde yüksek binaların yakınında bulunan bu camiyi

Bahr Camii

Bahr Camii'nin yan tarafındaki hamam

görmek kısmet olmadı. Göremediğimiz diğer bir cami de yine deniz kıyısında bulunan Cebeliye Camii idi. Çok önemli olmasına rağmen bu iki camiyi görmek mümkün olmadı.

KONYA'DA BASIN YAYIN

-3-

Asie Mineure, 1 Ekim 1929'da (1 Octobre 1929), tek sayı olarak Fransızca çıkartılmıştır. Sahibi ve müdürü, Naci Fikret, başyazarı Namdar Rahmi'dir.

Balarısı, tek sayılık dergilerindendir. 15 Kasım 1929 tarihinde büyük boy ve sadece sekiz sayfa olarak çıkmıştır. Sahibi, Rıza Şukuh (Abduşşükür)'tur. Dergi, Milli Eğitim Bakanlığınca toplattırılarak kapatılmıştır.

Tan Yıldızı, Kız Öğretmen Okulu Öğrencileri tarafından tek sayı çıkarılmıştır. 1 Ocak 1930 tarihinde yayınlanmıştır. Küçük boy ve 12 sayfadır.

Terbiye Postası, 1 Mart 1932 tarihinde yayınlanmıştır. Sahibi Eyüp Hamdi, neşriyat müdürü Mehmet Emin'dir. 32 sayfa ve aylıktır. Haziran 1933'te kapanmıştır.

Anadolu Kliniği, üç ayda bir yayınlanan, tıbbi bir dergidir. Sahibi, Dr. Opr. Asil Mukbil Atakam, yazı işlerini idare eden Dr. Ahmet Aksandır. Haziran 1933'te kurulan dergi, büyük boy ve 60 sayfa olarak çıkmıştır. 1937'de Konya, Ankara ve Zonguldak'ta, üç ayda bir yayınlanmıştır. 1939'da yayınına son verilmiştir.

Selçuk, 15 Temmuz 1934'te yayınlanmıştır. On beş günde bir olmak üzere, iki sayı çıkabilmiştir. Sahibi, 1 Kasım 1945'ten itibaren aynı adla bir gazete de çıkaran Mehmet Muhlis (Koner)'dir. Dergi, 1 Ağustos 1934'te yayınına durdurulmuştur.

Konya Halkevi Aylık Kültür Dergisi, Konya Halkevi tarafından 1936 yılı Eylül ayında çıkarılmaya başlanmıştır. Derginin imtiyaz sahipliği ve sorumlu müdürlüklerini, Konya Halkevi başkanları ve yöneticileri üstlenmiştir. 1950 yılındaki 140. (Mayıs-Haziran) sayıdan sonra mali sorunlarını aşamayan dergi, yayın hayatına son vermiştir.

Orta Anadolu, Kasım 1939'da yayınlanmıştır. Ayda bir çıkan derginin yazı kadrosunun ekseriyeti, öğretmen ve öğrencilerden oluşmaktadır. Sahibi ve sorumlu müdürü Hayri Klavon, yayın müdürü Mithat (Şakir) Altan'dır. Yalnızca 6 sayı çıkan *Orta Anadolu*, 1 Nisan 1940 tarihli sayısıyla sona ermiştir.

Nur, 19. 5. 1947'de Ankara'da, basılmıştır. İlk 1-2 sayısı beraber çıkan dergi, aylıktır. Sahibi ve yazı işlerini filen yürüten Mehmet Önder'dir. Dergi, Türkçü, komünist ideolojiye karşıdır. Dergi, Konya'da 4. sayıyı çıkarıp kapanmıştır.

Hukuk ve İctihatlar, 8 Haziran 1946'da çıkmıştır. Sahibi, yazı işleri müdürü Avukat Halis Sungur'dur. Her sayısı üç forma çıkan dergi, iki ayda bir yayınlanmıştır. Mahkeme ve Yargıtay kararlarını yayınlar. Sayıları bin ile bin beş yüz arasında basılan dergi, fasılalarla yayınlanmış ve 1950'de kapanmıştır.

Teknik Dergi, 1 Ekim 1946'da aylık çıkarılmıştır. Sahibi ve müdürü, M. Naci Gücüyener'dir. Teknik okulların ihtiyaçlarına cevap verme

niyetindedir. Yalnızca üç sayı çıkan dergi, Ocak 1947'de kapanmıştır.

Millî Birliğin Sesi, 1 Ekim 1948 tarihinde, Hüseyin Kara tarafından çıkartılmıştır. İki sayı çıkabilen dergi, 32 sayfadır. Fikir dergisi olarak yayınlanan *Millî Birliğin Sesi*, Kasım 1948'de kapanmıştır. Bundan sonra, *Millî Birlik* ismiyle 20 Ocak 1949'da, ayda bir yeniden yayınlanır. Sahibi Y. Kadri Asöcal'dır. 16 sayfalık dergi, gençliği millî şuurla yetiştirmeyi hedeflemiştir.

Bozok, 1 Ocak 1949'da çıkarılmış, iki sayıdan sonra kapanmıştır. Sloganı, *Türk Uslu Titre ve Kendine Dön*'dür. Sahibi, S. Karpuzoğlu'dur. 16 sayfa çıkan, aylık milliyetçi dergiyi ilginç kılan bir özelliği, hikâye yazarı Mehdi Halıcı'dır. Halıcı sonra, Kürt milliyetçiliğinin ideologlarından biri olarak tanınacaktır. *Bozok*, iki sayı çıkarak, 28 Şubat 1949'da kapanmıştır.

Anıt, Konya ve Mülhakatı Eski Eserleri Sevenler Derneği tarafından, arkeoloji, folklor ve tarih dergisi olarak Şubat 1949'da çıkarılmıştır. Ayda bir yayınlanmaktadır. Sahibi Dernek Başkanı ve Konya Müzesi Müdürü M. Zeki Oral, Yazı İşleri Müdürü Avukat Tahir Mıhçı'dır. Dergi, bilim dünyasında saygın bir yer edinme çabasıdadır. Konya dışında da dağıtılmıştır. 1950 Temmuzunda yayınına, 7 yıla yakın ara veren dergi, 1964'te kapanmıştır.

Türk Folklor Araştırmaları Dergisi, Ağustos 1949'dan itibaren İhsan Hınçer tarafından çıkarılmıştır. Aylık halk bilgisi dergisidir. İstanbul'da, Hınçer'in 11 Kasım 1979 tarihinde ölümüne kadar düzenli olarak 365 sayı yayınlanan dergi, Konya hakkında zengin malzeme içermektedir.

Bizim Yayla, Nisan 1950'de, aylık bir edebiyat ve kültür dergisi olarak, Muzaffer Meriç tarafından, kısa

süre yayınlanmıştır.

Çağrı, 1957 Ekim ayında Feyzi Halıcı tarafından çıkarılmıştır. Anadolu'da yayınlanan en uzun soluklu fikir ve sanat dergisidir. Yazı kadrosunda Osman Bozok, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Mehmet Önder, Mustafa Erdoğan, Celalettin Kişmir, İsmet Gönülal, Cahit Öztelli ve Feyzi Halıcı yer almıştır. Halıcı, derginin sahip ve yazı işleri müdürüdür. *Çağrı*, Konya'da on iki yıl çıkmış, 1969'dan sonra Ankara'da yayınlanmıştır.

Çağlayan, 1 Aralık 1957 tarihinde Muhteşem Rıza Selçuk tarafından çıkarılmıştır. Aylık, Fikir ve ülkü dergisidir. Dört sayı çıkan *Çağlayan*, Nisan 1958'de kapanmıştır.

Özlem, 11 Ocak 1959 tarihinde, Yılmaz Gürkan, Faruk K. Uzunlar, Saim Sakaoğlu ve Bedir Yıldız adlı bir grup lise son sınıf öğrencisi tarafından aylık fikir ve sanat dergisi olarak çıkarılmıştır. On altı sayfalık dergi, Mart-Nisan 1959 tarihli 3-4. sayısından sonra kapanmıştır.

İslâm'ın İlk Emri Oku, 1 Mart 1961 tarihinde çıkartılmıştır. Yayıncıları, Türkiye İmam Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına Mustafa Pektut, Halit Güler ve Mustafa Akıncı'dır. Dinî, içtimaî ve edebî bir dergi olan *Oku*, aylık, 22 sayfa ve uzun soluklu olabilmıştır.

Bunların dışında, 1980'e kadar; Konya Öğretmenler Derneği adına *Ekin* (15 Ocak 1961), İhsan Baykal ve Ali Çiçekli tarafından *Akıncı Öğretmen* (Ocak 1962), Konya Öğretmenler Derneği adına Veli Demiröz tarafından *Hasat* (1 Mart 1963), Konya Selçuk Eğitim Enstitüsü Öğrenci Derneği adına Seyit Küçükbezirci sahipliğinde *Çağdaş Selçuk* (1966), *Çağdaş Selçuk*'un Ekim 1966'da kapanması üzerine yine Seyit Küçükbezirci tarafından *Türk*

Çiftçisi (Haziran 1967 tek sayı) çıkartılmıştır. Ardından *Konevi* (1982), *Konya Demokrat* (1 Ocak 1989), *Çare* (Sabri Altun 1992), *Konya Haber* (Konya Gazeteciler Derneği-Eylül 1995), *Hür Medya* (İsa Okutan-1995), *Eylül* (Ahmet Aka-Ocak 1997), *Cemre* (Mehmet Devrim Sur-1 Temmuz 1998), *Cönk* (2004), *Barrem* (2004), *Rota* (2004), *Kırk Bir Kere Edebiyat* (2007), *Botsa* (2007) gibi bir çok dergi yayınlanmıştır. Bütün bunlar içinde hakemli dergilerin, basın yayın tarihinde özel bir yeri bulunmaktadır.

Hakemli Dergiler, Kurum Dergileri

1980'den sonra Konya'da, yirminin üzerinde hakemli, doksan civarında kurum dergisi, elli civarında haber ve sanat dergisi çıkarılmıştır. Bunların pek azı düzenli ve sürekli bir yayına sahiptir.

1990'lı yılların sonu itibariyle öğretim elemanlarının makalelerinin yayınlandığı hakemli dergiler, yapı olarak farklıdır. Akademik yükselmede etkili olan bilimsel makaleleri yayınlamaktadır. Bilimsel araştırmalar, alan uzmanı hakemler tarafından değerlendirip, düzeltildikten sonra dergilerde yer bulabilmektedir. Onun için dergiler, alanlarında önemli bir birikimi barındırmaktadır. Bunlardan:

Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi, ilk kez 1987 yılında *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, adıyla çıkarılmıştır. Yılda bir sayı yayınlanan dergi, aynı fakülte tarafından 1999 yılından beri hakemli hale getirilmiştir. Yılda iki kez, Mart ve Eylül aylarında yayınlanmaktadır. Dergide, Sosyal ve Fen Bilimleri ile bu alanların eğitim, öğretimine ilişkin çalışmalara yer verilmektedir.

İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi, Mehir Vakfı tarafından çıkarılmaktadır. Editörü, İlahiyat Fakültesi öğretim üyesi Saffet Köse'dir. 2003'te ilk sayısı yayınlanan dergi, İslam hukuku, İslam hukuku tarihi, edebiyatı, son dönem veya daha önce yaşamış İslam hukukçuları ve eserle-

rinin tanıtımı, sempozyum ve tez değerlendirmeleri vb. gibi konularda yayın yapmaktadır.

İstem, Konya N. E. Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslâm Tarihi ve Sanatları Bölümü İslâm Tarihi, Türk İslâm Sanatları Tarihi, Türk İslâm Edebiyatı ve Türk Din Musikisi Dergisi'dir. Yılda iki sayı çıkan bilimsel, akademik ve hakemli bir dergidir. Dergi, 2003 yılında yayın hayatına başlamıştır. İslâm Tarihi, Türk İslâm Sanatları Tarihi, Türk İslâm Edebiyatı ve Türk Din Mûsikîsi ile ilgili özgün bilimsel makaleler, çeviriler, araştırma notları, kitap tanıtımlarını yayınlamaktadır.

Konya Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü Dergisi Veterinarium, aynı adı taşıyan enstitü çalışmaları ve alan araştırmalarının yayımlandığı bilimsel bir dergidir. 1990 yılında çıkarılmaya başlanmıştır. Dergi, 1990'dan 1993'e kadar yılda 2, sonraki yıllarda ise yılda bir sayı çıkmış, toplam 21 sayıda 257 makale yayınlanmıştır.

Marife, İlahiyat Fakültesi tarafından 2001 yılından beri çıkarılan hakemli bir akademik dergidir. Bahar, güz ve kış olmak üzere yılda üç defa yayınlanmaktadır. Dergi, sosyal bilimler alanında özgün bilimsel makaleler, çeviriler, araştırma notları, soruşturmalar, kitap ve tez tanıtımları, sempozyum ve toplantı notları yayınlamaktadır. 21 ilde temsilciliği, abonelik sistemi olan derginin editörü; Ahmet Yaman'dan sonra, Fikret Karapınar'dır.

S. Ü. Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, Beden eğitimi ve spor alanında, klinik ve deneysel çalışmalar, editöryal yazılar ve derlemeler yayınlamaktadır. 1999 yılından beri çıkan dergi, 2010 yılından itibaren e-dergi olarak elektronik ortama aktarılmıştır. Yılda 3 sayı olarak Nisan, Ağustos ve Aralık aylarında yayınlanmaktadır.

S. Ü. Diş Hekimliği Fakültesi Dergisi, 1991 yılında çıkarılmaya başlamıştır. 2000 yılına kadar yılda iki sayı çıkan der-

gi, 2002'den itibaren yılda üç sayı çıkarılmaya başlanmıştır. Alanla ilgili bilimsel çalışmalar yayınlamaktadır.

S. Ü. Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi, 2011 yılında yayına başlamıştır. Yılda iki sayı çıkarılmaktadır.

S. Ü. Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi, 1994 yılında, tek sayı olarak yayınlanmaya başlanmıştır. 1997'den beri yılda iki sayı olarak çıkmaktadır.

S.Ü. Edebiyat Fakültesi Dergisi, 1981 yılında çıkmaya başlar. Dergi, 1981–2002 yılları arasında, fasılalarla ve bazıları birleşik olmak üzere toplam 14 sayı çıkarılır. 2002-2006 arasında yayınlanmayan dergi, 2006 yılında 15. sayıdan başlayarak hakemli yapılmıştır. Yılda iki defa basılarak 25. sayıya ulaşan dergiye, internet üzerinden erişim mümkündür. Modern Language Association of America (MLA) gibi yurtdışı veri tabanına girmektedir.

Selçuk İletişim dergisi, Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi tarafından 1999 yılından beri yayınlanan hakemli bir akademik dergidir. Yılda iki kez, Ocak ve Temmuz aylarında yayınlanmaktadır. Dergide, iletişim bilimlerinin tüm alanlarıyla ilgili bilimsel makaleler yer almaktadır.

Selçuk Tarım ve Gıda Bilimleri Dergisi, Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi tarafından 1991 yılında yayınlanmaya başlamıştır. 2009 yılından itibaren hakemli bir akademik dergi haline getirilmiştir. Yılda 4 kez, Mart, Haziran, Eylül ve Aralık aylarında yayınlanmaktadır. Tarım ve gıda bilimlerinin tüm alanlarıyla ilgili bilimsel makaleler dergide yer almaktadır.

Selçuk Uygulamalı Matematik Dergisi (SJAM), Selçuk Üniversitesi Uygulamalı Matematik ve Araştırma Merkezi tarafından 2000 yılından beri yayınlanan hakemli bir akademik dergidir. Dergi, yılda iki kez, Haziran ve Aralık aylarında yayınlanmakta; uygulamalı matematiğin çeşitli branşlarından araştırmaları içer-

mektedir.

Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1988 yılında yayın hayatına başlamıştır. 2000 yılından beri hakemli dergi olarak çıkarılmaktadır. Dergi yılda iki kez, Temmuz ve Aralık aylarında yayınlanmaktadır. Kamu hukuku, özel hukuk ve mali hukuk alanlardaki makalelerin yanı sıra mahkeme karar incelemeleri de dergide yer almaktadır.

Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, ilk olarak 1985 yılında yayınlanmaya başlamıştır. 1986-1990 arasında yayına ara veren dergi, 1990'dan itibaren yeniden çıkarılmaya başlamıştır. 1996'dan beri düzenli olarak yayınlanan dergi, 1999 yılında hakemli olmuştur. 2001 yılından bu yana yılda iki sayı çıkartılmıştır.

Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1992 yılında çıkarılmaya başlamıştır. Yılda iki kez yayımlanan hakemli bir dergidir. Dergide, sosyal bilimlerinin bütün alanlarıyla ilgili bilimsel çalışmalara yer verilmektedir.

Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, ilk olarak 1984 yılında yayına başlamıştır. Meram Tıp Fakültesi Dekanlığı tarafından, yılda 4 sayı çıkarılmıştır.

Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü tarafından 1994 yılında yayımlanmaya başlamıştır. Dergi, 2001 yılında çıkarılan 10. sayısından itibaren Ulusal Hakemli bir dergi hüviyetine kavuşmuştur. Yılda 2 kez Nisan ve Ekim aylarında yayımlanan dergi, Türk Kültürü, Türk Tarihi, Türk Edebiyatı, Türk Dili ve Türklüğü ilgilendiren bütün sahalarla ilgili bilimsel yazılara yer vermektedir.

Selçuk Üniversitesi Veteriner Bilimleri Dergisi, Veterinerlik Fakültesi tarafından 1984 yılında özel sayı ile yayınlamaya başlamıştır. 1985'ten beri, *Veteriner Bilimleri Dergisi* olarak çıkarılmaktadır. 2010 yılından itibaren *Eurasian Journal of Veterinary Sciences* adıyla yılda iki sayı

yayınlanmaktadır.

Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi tarafından 1991 yılından beri yayınlanan hakemli bir akademik dergidir. Yılda iki kez, Nisan ve Kasım aylarında yayınlanmaktadır. İşletme, Ekonomi, Kamu Yönetimi, Uluslararası İlişkiler, Siyaset ve Sosyal Bilimler alanlarıyla ilgili bilimsel makaleler dergide yer almaktadır.

Tarihin Peşinde, yılda iki defa çıkan hakemli, Konya'nın ilk uluslararası dergisidir. Yazar kadrosunda, yerli ve yabancı akademisyenler bulunmaktadır. Mart 2009'da ilk sayısı çıkan dergi, alanında beş dilde, basılı ve elektronik yayın yapmaktadır. Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi öğretim üyesi Necmi Uyanık tarafından çıkarılmaktadır.

Ayrıca, aynı adı taşıyan kurum tarafından yayınlanan *Hayvancılık Araştırma Dergisi* ile *Bitkisel Araştırma Dergisi* gibi hakemli dergiler de bulunmaktadır.

Konya'da 1982 yılından itibaren kurumlar adına çıkartılan dergilerden bazıları şunlardır:

AKTİSAD- International Aktif Business, Aktif İş Adamları ve Sanayiciler Derneği (AKTİSAD) tarafından, 1995 yılında çıkarılmaya başlanmıştır. 2009'dan itibaren sayısı 2000 basılan *Aktif Business*, Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanmaktadır. Dergi, düzenli çıkmamaktadır.

AntreParantez, Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik bölümünün uygulama dergisidir. İlk olarak 2006 yılında çıkmıştır. 6 aylık periyotlarla dergi, 2012'ye kadar yayımlanmıştır.

Bilgi Yolu, Türk Kütüphaneciler Derneği Konya Şubesi tarafından Şubat 2002 yılında yayına başlamıştır. 2007'ye kadar çıkarılmıştır.

Bir Dost dergisi, Dost Eli Derneği'nin yayın organıdır. İlk sayısı, 2010 Mart ayında çıkan dergi, ücretsizdir.

Botsa, Botsahılar Kültür Eğitim Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği tarafın-

dan ilk sayısı, Aralık 2007'de çıkarılmıştır. 6 ayda bir yayınlanmaktadır.

Bülten, Türkiye Makine Mühendisleri Odası Konya Şubesi tarafından, 2001'de yayınlanmaya başlanmıştır. Üç ayda bir yayınlanmaktadır.

Çetmi'nin Sesi, Çetmililer Eğitim, Kültür ve Yardımlaşma Derneği tarafından 1998 Ocağında çıkarılmıştır. Üç ayda bir yayınlanmaktadır.

Damla, Çınar Eğitim Kültür ve Dayanışma Derneği'nin yayın organı olarak, 2005 yılından beri 3 ayda bir yayınlanmaktadır.

Devrim 1923, Atatürkçü Düşünce Derneği Konya Şubesi tarafından 1997'den 2003'e kadar çıkarılmıştır.

Diltaş Post, Çığlık dergileri, Dil-Turizm A.Ş. (Diltaş) tarafından çıkarılmaktadır. Çığlık dergisi, 1994'ten beri yılda bir sayı yayınlanmıştır. *Diltaş Post* ise, Diltaş Lisesi İngilizce Kulübü'nün tek sayı olarak çıkardığı İngilizce dergidir.

Genç Adım, İlim Yayma Cemiyeti Konya Şubesi tarafından 2006 Mart ayından itibaren yayınlanmaktadır.

Glopol Politikalar, Selçuk Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü öğrencileri tarafından, Kasım 2006'dan itibaren 6 ayda bir çıkarılmaktadır.

Hukuki Araştırmalar Dergisi, Hukuki Araştırmalar Derneği (HUDER) Konya Şubesi tarafından, 2001'den beri 6 ayda bir yayınlanmaktadır. Dergi, avukatlara ücretsiz dağıtılmaktadır.

Karatay, Karatay Belediyesi'nin yayın organıdır. Ağustos 1990'dan itibaren çıkarılmıştır. Belediye bülteni niteliğindedir.

Kent ve Yapı, ilk sayısı 2009 yılının Martında çıkarılmıştır. İnşaat Mühendisleri Konya Şubesi adına İmtiyaz Sahibi, Ahmet Han Horasan'dır. İki ayda bir yayınlanmaktadır.

Kon TV dergisi, Kon TV'nin, yayın organı olarak, yeni yayın dönemi başlarında çıkartılmaktadır.

Konya Bülten, Türkiye Makine Mühendisleri Odası Birliği (TMMOB) Konya Şubesi tarafından ilk sayısı 2001 yılında çıkarılmıştır. Üç ayda bir yayınlanmaktadır.

Konya Haber, Konya Gazeteciler Cemiyeti tarafından 1995 Eylül ayında yayınlamaya başlanmıştır. 2007'den itibaren, iki ayda bir çıkarılmaktadır.

Konya Ticaret Borsası Dergisi, Konya Ticaret Borsası'nın yayın organı olarak, 1998 yılından beri yayınlanmaktadır. 3 ayda bir çıkarılmaktadır.

Konya, Konya Büyükşehir Belediyesi'nin yayın organı olarak, 1995 Mayıs ayında çıkarılmıştır. İki ayda bir olmak üzere 2003'e kadar yayınlanmıştır.

Konya'da Sanayi, *Lonca*, *KSO Bülteni* ve *Euro Konya Bülteni*: Hepsi, Konya Sanayi Odasının yayınıdır. İlki olan *Konya'da Sanayi* dergisi, 1993 Ocak ayında yayınlanmıştır. Oda, yerine 2000 yılında *Lonca* dergisini çıkarmıştır. 3 ayda bir yayınlanıp, ücretsiz dağıtılan *Lonca*'dan sonra, *Konya Sanayi Odası Bülteni* çıkarılmıştır. Ayda 3000 adet basılan bülten ardından *Euro Konya*, 2007'de çıkarılmıştır.

Konyaspor, Konyaspor Kulübünün yayın organı olarak, 2005-2006 futbol sezonunda yayınlanmaya başlamıştır. İki ayda bir yayınlanmaktadır.

Kosiad, Konya Sanayici ve İş Adamları Derneği (Kosiad) tarafından, 1993 yılında çıkarılmıştır. Yalnız üç sayı yayınlanmıştır.

KTO Dergisi- *Yeni İpek Yolu*, 1988 yılında ilk kez *KTO Dergisi* olarak yayınlanmıştır. Dergi, 1995 yılında adını, *Yeni İpek Yolu* olarak değiştirmiştir. Halen ayda bir yayınlanmaktadır.

(*Dört Mevsim*) *Meram* ve *Meram* dergisi, Meram Belediyesi'nin yayın organı olan (*Dört Mevsim*) *Meram*'ın ilk sayısı, 1999'da *Sonbaharda Meram* adıyla çıkmıştır. Ardından *Kışta Meram*, *İlkbaharda Meram*, *Yazda Meram* sayıları, 2003'e kadar yayınlanmıştır. Sonra *Meram* der-

gisi, 2007'de, 3 ayda bir olmak üzere 6 sayı çıkarılmıştır.

Pulpa, Konya Ağız ve Diş Sağlığı Merkezinin yayın organı olarak, 2006 yılında çıkarılmıştır. Dört ayda bir yayınlanıp, ücretsiz dağıtılmıştır.

Ribat, Ribat Eğitim Vakfı'nın yayınıdır. 1982 Kasım ayında çıkarılmaya başlanan aylık bir dergidir. Yayını sürdürmektedir.

Sağlıcakla, Özel Selçuklu Hastanesi yayın organıdır. 2004 yılından itibaren aylık çıkarılmaktadır.

Sağlık ve Tedavi, Mevlâna Üniversitesi Mevlâna Hastanesi'nin dergisidir. Üç ayda bir, yayınlanmaktadır.

Sayha, 15 Mayıs 1990'da yayın hayatına başlamış, Nisan 1992 tarihine kadar yayınlanmıştır. Ardından fotokopi ve e-dergi olarak çıkmaya devam eden dergi, Millî Gençlik Vakfı (MGV) Konya Şubesi yayını olarak çıkmıştır.

Selçuk Bakış, Selçuk Üniversitesi'nin Haber ve Tanıtım dergisidir. 2006 Eylül ayından itibaren, 3 ayda bir yayınlanmaktadır.

Selçuklu Bülteni ve Çocuk Kent Bülteni: Selçuklu Belediyesi'nin yayınıdır. *Selçuklu Bülteni*, 2005 yılından itibaren 2009'a kadar, aylık 73 sayı çıkarılmıştır. Çocuk ve Kent Bülteni de 2005-2009 yılları arasında üç ayda bir çıkarılmıştır.

Sille, Sille'yi Kalkındırma ve Tanıtırma Derneğinin yayın organıdır. 2008 Ağustos ayından itibaren dört ayda bir çıkarılmaktadır.

Toprağın Tadı, Konya Şeker Fabrikası'nın yayını olan dergi, 2003 Eylülünde çıkartılmaya başlanmıştır.

Yıllar ve Yollar, Özkaymak Holding'in yayın organıdır. İlk sayısı, 2009 Ocak ayında yayınlanmıştır. İki/üç ayda bir çıkarılmaktadır.

Kurum dergileri içinde; Damızlık ve Sığır Yetiştiriciler Birliği'nin, *Birliğin Sesi*; TMMOB Konya Şubesince yayınlanan

Akademik Tarım, Belediyem; Konya Fotoğraf Amatörleri Derneğinin Konfad; Türkiye Futbol Antrenörleri Derneğinin Tüfad Konya Futbolun Rengi; Konya Serbest Muhasebeciler ve Mali Müşavirler Odası Bülteni; Konya Akören Dergisi; Konya Barosunca yayınlanan Konya Barosu; Mehir Vakfına ait Mehir Aile Dergisi ve Mehir Bülteni; Konya Bilişim Derneği (KOBİD)'nin Konya Bilişim Dergisi ve Teknovizyon dergileri; Emrem Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği'nin Gülcübabası; Başak-Elmas Lisesi Mezunları Yardımlaşma Derneği'nin Esselam; Konya Tekstil Konfeksiyon Sanayi'nin Moda Konya; DYP Karatay İlçe Başkanlığının Karatay'ın Sesi; Kombassan Holding'in Kombassan Bülteni; Konya Tarım İl Müdürlüğü'nün Konya Tarım Gazetesi; Konya İl Kültür Müdürlüğü'nce bir dönem yayınlanan Konya Kültür ve Sanat Bülteni; S. Ü. Mermar Tıp Fakültesi Hastanesi Hemşire Hizmetleri Müdürlüğü'nce çıkarılan Hemşire Dergisi; Özkanlar İletişim'in Kapadokya Bakış; Konya Bölge Zirai Mücadele Bölge Başkanlığı'nın Zirai Mücadele; Çağrı Kültür Merkezi'nin Son Çağrı; As Grup Medya'nın Rasyonel; Çevre ve Orman Bakanlığı Konya İl Müdürlüğü'nce yayınlanan Çevre ve Or-

man; Kültür ve Turizm Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü Konya Müze Müdürlüğü tarafından 1985'te yayınlanan Müze; Fıtrat; Ayşah Anaokulu tarafından yayınlanan Armağan; Konya Çimento Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi tarafından yayınlanan Armoni; Taşoluk İ.Ö.O. tarafından yayınlanan Taşoluk; Karatay Lisesi'nin Tek Yürek; 24 Kasım İ.Ö.O.'nun Umut Çiçekleri; Özel TED Konya İ.Ö.O.'nun Yarın İçin Şimdi Dergisi; Karatepe İ.Ö.O.'nun Esinti; Anadolu İmam Hatip Lisesi'nin Bad-ı Saba; Selçuklu Atatürk Lisesi'nin Selen; Abdullah Aymaz İ.Ö.O.'nun Aymaz Bülteni ve Aymaz Haber; İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin Eksen ve S. Ü. İlahiyat Fakültesi Haber Bülteni; S. Ü. El Sanatları'nın Yöresel dergisi; Özel Eğitim Kurumlarından Deha Özel Eğitim'in Deha Dergisi; MEDAŞ tarafından yayınlanan MEDAŞ Dergisi ve Bülteni; Konya Eczacılar Odası Derneği'nin Eczane; İttifak Holding/ Adese bünyesindeki Kulesite Life; Afganistan Türk Gençleri Birliği tarafından çıkarılan Birlik; Kontur Turizm'in Kontur Yaşam; Akınsoft Yazılım'ın Inovax; Müsvedde gibi çok sayıda yayın bulunmaktadır.

Aczimin Giryesi

Gülme...

Sadece insanoğludur gülen elbet,
Lakin sen kakhaha atma, tebessüm et.
Çok gülmek kalbe zarardır der eskiler,
Gülümse, bak seni bekliyor saadet...

Ahmet Sevgi

75 NUMARALI KONYA ŞER'İYYE SİCİLİ'NDE FERÂİZ

Abdullah AYDOĞMUŞ

Osmanlı Devleti'nde Kadıların verdiği hükümlerle devlet merkezinden gelen fermanlar beratlar buyrultular ve diğer hüküm çeşitlerinin yazıldığı defterlere şer'iyye sicili denmektedir. Şer'iyye sicilleri içinde sosyal, hukuki ve iktisadi açıdan önemli bilgiler bulunmaktadır. Hicri 1253-1255 (M.1837-1839) yıllarını kapsayan söz konusu 75 numaralı Konya Şer'iyye Sicili'nde 355 adet belge bulunmaktadır.

Defterdeki kayıtlar tamamıyla tereke kayıtlarından oluşmaktadır. Tereke ölünün bıraktığı mal yerine kullanılan bir tabirdir. Tereke defterleri ölen kişilerden geriye kalan mirasın ayrıntılı bir şekilde kayda geçirilip bu malların dini esaslara göre taksimini gösterir. Tereke defterlerinin tutulmasını kadının yanında görev yapan kassam denilen memurlar yaparlardı. Kassam miras davalarında bizzat dava mahalline giderek, gerekli tahkikatı yapıp ihtilaf hakkında bir neticeye vardıldıktan sonra davayı hükme bağlayan ve ev, tarla, arsa gibi gayrimenkulleri varisleri arasında taksim eden memurdur. 75 numaralı Konya Şer'iyye Sicili'nin giriş kısmında görev yapan kassamın adının Seyit Mehmet olduğu şu şekilde belirtilmiştir: "El-Kassâmîn fî zemeni niyâbeti'l-fakîr ilallahî'l-ganiyyi'l-Kadîr es-Seyyid Mehmed".

Kassam kelime anlamı olarak kismet masterından türemiş olup;

taksim eden, kısım kısım ayıran bölüştüren, manalarına gelmektedir. Miras taksimi için varislerin mahkemeye başvurusuyla kassamın görevi başlamış olurdu. Kassam ve diğer görevliler (kâtip, ehl-i hibre, dellaller) mirasın bulunduğu yere gidip tek tek malları tespit edip kayda geçirlerdi.

Kassam İslam miras hukuku olan ferâize göre mirası taksim etmekteydi. Ferâiz farz kökünden türemiş fariza kelimesinin çoğuludur. Farz masdar olarak "bir şeyi belirlemek, takdir etmek, kesinleştirmek, açıklamak manasına gelir. Ferâiz mirasçılarının terekedeki paylarını ifade eden bir terim olarak kullanılmaktadır. Kur'an-ı Kerim'de ölenin terekesinde mirasçılara ait payların oldukça ayrıntılı bir şekilde belirtilmiş olması (Nisa suresi 11-12-176. ayetler) Hz. Peygamber'in de konuyla ilgili gerek ilave açıklamaları ve uygulama örnekleri, gerekse mirasın paylaştırılmasında bu ölçülerin iyi bilinip öğretilmesini ve korunmasını teşvik eden sözleri ferâiz ilminin Hz. Peygamber döneminde itibaren doğup gelişmesinin temel sebebini oluşturmuştur. Ölenin geride bıraktığı mal ve haklardan, cenaze masrafları çıktıktan, borçları ödendikten ve vasiyeti de terekenin 1/3'ini geçmemek kaydıyla yerine getirildikten sonra geriye kalan mirasçılara intikal eder.

Ferâize göre mirasçıları kısaca özetleyecek olursak:

هذه جريدته جديده ومجديده
 القاصيه في زمن ياتر الفقير الى الله الغني القدير محمد
 بنجب المجدعو نجيب زاده المولود في مدينة
 فونية الموحدة عفى عنها وعن سلفها
 واخذها منها سبع سنين محرم
 الحرام سنة ثمان
 واثني مئتين

Koca (zevc): Ölen kişinin çocukları olmadığı zaman mirasın $1/2$ 'sini çocukları olursa $1/4$ ' ini alır.

Karı (zevce): Ölen kişinin çocukları olmadığı zaman mirasın 1/4' ini çocukları olursa 1/8' ini alır. Birden fazla karısı varsa bir karıya düşen pay diğerleri arasında eşit derece pay edilir.

Kız (bint): Ölen kişinin oğlu olmadığı zaman mirasın 1/2' sini oğlu olursa kız 1 pay oğul 2 pay alır. (oğullara kızların iki katı pay ayrılır)

Baba (ebb): Ölenin oğlu veya oğlunun oğlu ile beraber olursa 1/6'sını, ölenin kızı veya oğlunun kızı olursa 1/6'sını hem de kızın hissesinden geriye kalanları da alır. Dede (cedd) : Babanın babası tıpkı baba gibidir. Fakat baba varsa dedeye mirastan pay düşmez.

Ana (ümm): Ölenin oğlu, kızı, oğlunun evladı veya ölenin erkek kardeşleri olursa mirasın 1/6'sını bunlar mevcut değilse 1/3'ünü alır.

Oğlun kızı (ibniyye): Ölenin kızı yoksa oğlunun kızı 1/2 oğlunun kızı birden fazla ise 2/3 pay alır. Ölenin kızı olur ve bir veya birden fazla oğul kızı olursa 1/6 pay alırlar. Fakat ölenin oğlu veya birden fazla kızı bulunursa oğul kızlarına mirastan pay düşmez.

Ana-baba bir kız kardeş (uht li hüma): Bir tane olursa 1/2'sini, birden fazla olursa 2/3, üçünü ana-baba bir erkek kardeşle birlikte bulunurlarsa ikili-birli taksim edilir. Oğul, oğul oğlu, baba ve cedd ile karıştıktıkları zaman mirastan pay almazlar.

Baba bir kız kardeş (uht li ebb): Ana-baba bir kız kardeş olmadığı zaman, bir tane baba bir kız kardeş varsa 1/2, birden fazla ise 1/3 alırlar.

75 Numaralı Konya Şer'iyye Sicili'nde geçen tereke sahiplerine ait terimler şöyledir;

Zevc: Koca

Zevce: Karı

Veled: Çocuk

Evlad: Çocuklar

Bint: Kız

Uht: Kız kardeş

Uht li ümm: Ana bir kız kardeş

Uht li eb: Baba bir kız kardeş

Uht le hüma: Ana baba bir kız kardeş.

Ah le hüma: Ana baba bir erkek kardeş

Ah li ümm: Ana bir oğlan kardeş

Ümm: Anne

Cedd: Dede

Cedde: Nine

İbn: Oğul

Sonuç

Tereke Defterleri içerikleri itibarıyla arşiv ve tarihi malzeme olarak Türk iktisadi, içtimai ve kültürel tarihinin tetkikinde yararlanılacak önemli kaynaklardır. Defterler öncelikle vefat eden kişilerin içtimai menşelerine, medeni hallerine ve aile yapılarına, sosyal statü, meslek ve devlet kademesindeki görevlerine ilişkin verdiği bilgilerle demografi araştırmalarının önemli bir kaynağını oluşturmaktadır. Hukuki niteliğe sahip tereke kayıtlarında; tereke sahibinin isim, unvan ve görevi, babasının ismi, oturduğu mahalle, köy veya şehir, vefat ettiği yer ve vefat şekli yer almaktadır. Ayrıca, vefat eden kişinin mirasçıları arasında varsa eşi, çocukları, anne ve babası, erkek ve kız kardeşleri ve diğer mirasçılar isimleriyle kaydedilirdi. Osmanlı toplumunda birden fazla evliliğin oranı, bu tür evlilerin cemiyyet içinde sosyal statüleri, meslek, görev, unvan ve ekonomik durumları da tereke defterleri ile açıklığa kavuşmaktadır. Bu özellikleriyle Osmanlı aile nüfusunun tespiti için yegâne kaynak özeliğine sahiptir.